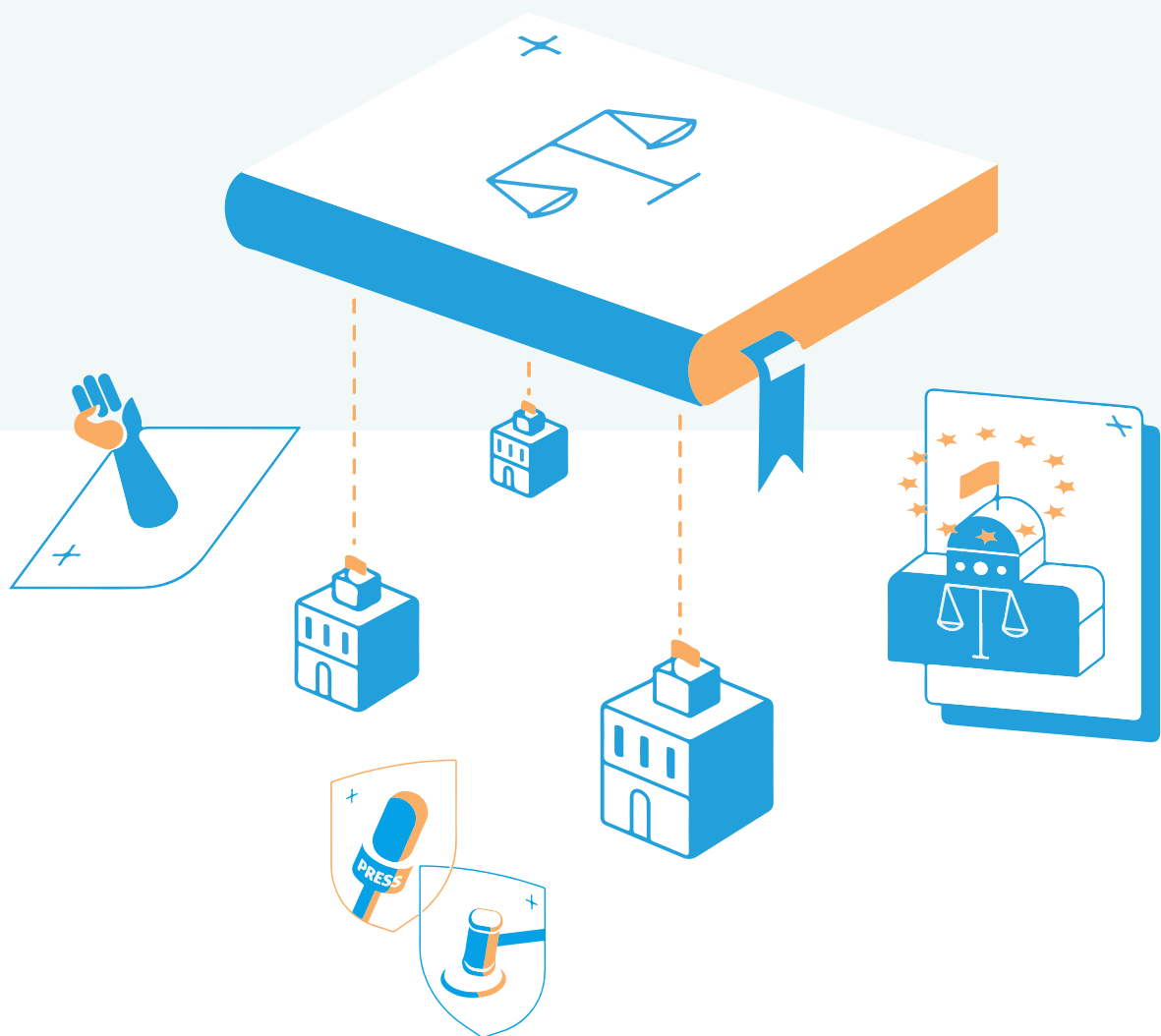

Jaarverslag 2025

Commissie Meijers

**Permanente Commissie van deskundigen in internationaal
vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht**

Inhoudsopgave

1.	Woord vooraf	3
2.	Missie en werkwijze	5
3.	Toelichting brieven en commentaren	6
4.	Samenvatting van Rechtsstaatproject 2025	9
5.	Impact van de Commissie Meijers in 2025	12
6.	Casestudy over de terugkeerverordening	15
7.	Activiteiten, bezoeken en bijeenkomsten	18
8.	Nieuwe gezichten	20
9.	YMC Reflecties	23
10.	Financieel jaarverslag 2025	25
11.	Ledenlijst per 1 januari 2025	27

Woord vooraf

Sanne Buisman, voorzitter van de Commissie Meijers

In 2025 hebben wij afscheid genomen van Ashley Terlouw als voorzitter van de Commissie Meijers, een functie die zij van 2020 tot 2025 met toewijding heeft vervuld. Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om mijn oprechte dank uit te spreken voor haar inzet, leiderschap en de uitstekende samenwerking binnen zowel het Dagelijks Bestuur als de Commissie. Haar kennis en wijsheid zullen zeer worden gemist.

Per september 2025 heb ik officieel de rol van voorzitter op mij genomen van een vooraanstaande groep professionals; een positie waar ik bijzonder trots op ben, maar die tegelijkertijd ook aanzienlijke uitdagingen met zich meebrengt.

Recente maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in Nederland, Europa en wereldwijd laten – vaak pijnlijk duidelijk – zien dat de rechtsstaat niet vanzelfsprekend is; zij is inherent kwetsbaar. Het werk van de Meijers Commissie blijft dan ook van blijvend belang. In de komende jaren moeten wij ons blijven inzetten voor het waarborgen van de rechtsstaat door politici, juristen en ambtenaren te betrekken bij het belang van de Europese rechtsstaat, door tekortkomingen in wetgevingsvoorstellen te signaleren en door concrete aanbevelingen te doen om deze te verhelpen.

Wij zullen dit blijven doen door het opstellen van hoogwaardige adviezen en ervoor te zorgen dat deze actief onder de aandacht worden gebracht van ons uitgebreide netwerk, onder andere in Brussel en Den Haag, op het hoogste politieke niveau. Deze werkwijze kent echter ook kwetsbaarheden. De Commissie is afhankelijk van de vrijwillige inzet van haar leden. Zonder hun kennis, ervaring, expertise en betrokkenheid zou de Meijers Commissie niet kunnen bestaan. Tegelijkertijd worden er buiten de Commissie steeds hogere eisen aan onze leden gesteld. In combinatie met recente bezuinigingen in het hoger onderwijs, een gebrek aan investeringen in de rechtspraak en bezuinigingen op de (sociale) rechtsbijstand, worden velen van ons geconfronteerd met de noodzaak om met minder middelen en beperkte tijd dezelfde resultaten te behalen.

Als voorzitter zet ik mij de komende jaren in om onze visie en missie te blijven uitdragen, terwijl wij tegelijkertijd inspelen op de nieuwe uitdagingen die voortkomen uit het huidige maatschappelijke en politieke klimaat. Deze omvatten onder andere de bescherming van kwetsbare groepen, het behoud van de democratie en de toenemende invloed van technologie op de rechtsorde.

Een belangrijk instrument in dit kader is het YMC-project, dat niet alleen een nieuwe generatie juristen voorbereidt om als hoeders van de rechtsstaat op te treden, maar ook onze Commissie versterkt en hopelijk toekomstige actieve leden inspireert om zich op de lange termijn bij ons aan te sluiten. Daarnaast moeten wij blijven investeren in de professionalisering van onze financiële administratie en fondsenwerving, zodat wij in staat blijven om in de komende jaren betekenisvolle projecten te initiëren en uit te voeren.

Gelukkig sta ik hier niet alleen voor, en dat zou ook niet kunnen. Zoals gezegd zijn wij een groep van getalenteerde en toegewijde individuen, en ik ben voornemens om ieders kwaliteiten en sterke punten zo goed mogelijk te benutten. Ik zal blijven streven naar een gedeeld doel en een gezamenlijke visie, en ik kijk ernaar uit om onze samenwerking in mijn nieuwe rol verder uit te bouwen.

Sanne Buisman

voorzitter van de Commissie Meijers

Missie en werkwijze

Missie

De Commissie Meijers beïnvloedt wetgevingskwaliteit en stimuleert de waarborging van mensenrechten door middel van commentaren, waarin (voorgestelde) regelgeving kritisch wordt geanalyseerd op gebreken in het democratisch proces en rechtsstatelijke kwetsbaarheden in de vormgeving van regelgeving, en voorziet zij in aanbevelingen om waarborgen te creëren. Zij zoekt (pro)actief het gesprek op met stakeholders en organiseert expertbijeenkomsten om een breed bereik van haar commentaren te bewerkstelligen. Daarnaast wordt door middel van het Rule of Law project de rechtsstaat in de Europese Unie gemonitord.

Als rechtsstatelijke waakhond sensibiliseert de Commissie Meijers juristen, ambtenaren en politici voor de rule of law in EU-wetgeving. De commentaren van de Commissie Meijers beïnvloeden de EU-besluitvorming. De Europese Commissie, de Raad, het Europees Parlement, andere Europese instituties, de ombudsman en nationale wetgevers implementeren regelmatig aanbevelingen van de Commissie. Het werk van de commissie wordt breed erkend en bevordert de uniforme EU-rechtstoepassing en beschermt de democratie tegen bedreigingen.

Organisatie

De Meijers Commissie is een unieke groep van rechtswetenschappers, rechters, advocaten en beleidsdeskundigen, gevestigd in Nederland, die zich inzet voor het bevorderen van een transparante en democratische Europese Unie waarin grondrechten en de rechtsstaat worden gewaarborgd. De circa 40 leden nemen op vrijwillige basis deel aan de activiteiten van de Commissie. De Commissie onderhoudt een divers

netwerk en heeft regelmatig contact met relevante Europese en Nederlandse organisaties binnen de verschillende werkkterreinen waarin zij actief is.

De dagelijkse leiding van de Meijers Commissie wordt gevoerd door de voorzitter (dr. Sanne Buisman), de twee vicevoorzitters (dr. Viola Bex Reimert en dr. Sarah Eskens), de secretaris (Jasper van Berckel Smit) en de projectmedewerker (Belinda Okoobo). De organisatie en de inhoudelijke werkzaamheden van de Commissie worden ondersteund en uitgevoerd door het secretariaat, dat onder meer verantwoordelijk is voor de communicatie met belangrijke stakeholders op zowel Nederlands als Europees niveau en voor het volgen van relevante ontwikkelingen op wetgevingsgebied. De rol van de projectmedewerker is het beheren van het Rule of Law-project. Het Dagelijks Bestuur komt iedere zes weken bijeen. Daarnaast komt de gehele Commissie eveneens elke zes weken samen in een plenaire vergadering.

De commissieleden zijn verbonden aan één of meerdere van de vijf subcommissies en/of het Rule of Law-project. Zij onderhouden onderling contact wanneer dat nodig is. Elke subcommissie richt zich op één specifiek rechtsgebied, te weten: (i) institutioneel recht, (ii) asielrecht, (iii) strafrecht, (iv) migratierecht en (v) privacy- en non-discriminatierecht. Ook de subcommissies komen iedere zes weken bijeen.

In de plenaire vergadering en de subcommissievergaderingen wordt besloten op welke ontwikkelingen en signalen de Commissie zal reageren. Daarbij is doorslaggevend of er sprake is van een Europese dimensie en of een interventie van de Commissie meerwaarde heeft ten opzichte van de activiteiten van andere ngo's en instellingen.

Toelichting brieven en commentaren

In het jaar 2025 heeft de Commissie Meijers op een breed scala aan terreinen geïntervenieerd en meer dan 20 commentaren uitgebracht met impact op nationaal niveau, EU-niveau en binnen de Raad van Europa. Met deze interventies heeft de Commissie Meijers politieke debatten beïnvloed, problematische aspecten van wetsvoorstellen onder de aandacht gebracht en een breed scala aan amendementen voorgesteld. Daarmee heeft de Commissie Meijers beoogd te waarborgen dat Europese wetgeving de rechtsstaat respecteert en fundamentele rechten voor iedereen garandeert.

Naast onze commentaren betrad de Commissie Meijers in 2025 ook nieuw terrein: het Young Meijers Committee werd opgericht, waarmee een groep jonge verdedigers van de rechtsstaat werd uitgerust met de instrumenten die nodig zijn om de rechtsstaat in de hele EU te versterken.

EU-migratie-en asielbeleid

In 2025 vonden tal van ontwikkelingen plaats op het gebied van het EU-migratie- en asielbeleid, ter uitvoering van de herziening zoals neergelegd in het EU-pact inzake migratie en asiel van 2024. De Commissie Meijers heeft meerdere keren geïntervenieerd met betrekking tot de voorgestelde Terugkeerverordening, waarbij zij onder meer kritiek uitte op de benadering van detentie en rechtsmiddelen (CM2501), op de wederzijdse erkenning van terugkeerbesluiten (CM2513), gerichte amendementen voorstelde (CM2517) en een position paper indiende bij de Eerste Kamer voorafgaand aan een deskundigenbijeenkomst over het voorstel van de Europese Commissie (CM2516).

Allereerst heeft de Commissie Meijers in CM2501 onderzocht in hoeverre de rechten die voortvloeien uit artikel 5 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 6 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (EU-Handvest) tot uitdrukking zouden moeten komen in de voorgestelde Terugkeerrichtlijn (die inmiddels is ingetrokken en vervangen door de voorgestelde Terugkeerverordening). Wij pleitten voor behoud van

het bestaande artikel 15 van de Terugkeerrichtlijn uit 2008, om continuïteit en rechtszekerheid te waarborgen.

In CM2505 reageerden wij vervolgens op het voorstel voor een Terugkeerverordening van de Commissie. Hoewel wij positieve elementen opmerkten, zoals bepalingen inzake volledige en ex nunc rechterlijke toetsing van terugkeerbesluiten, uitten wij zorgen dat het voorstel belangrijke waarborgen verzwakt. Twee kernpunten van kritiek betroffen de verminderde prioriteit voor vrijwillige terugkeer en de introductie van een rechtsgrondslag voor terugkeerhubs zonder adequate rechtswaarborgen. Wij dienden daarom een uitgebreide lijst aanbevelingen in voor aanpassing van de voorgestelde verordening. In CM2517 hebben wij daarnaast amendementen ingediend naar aanleiding van een nieuwe compromistekst, waarin enkele fundamentele rechtswaarborgen waren geschrapt of afgezwakt. Dit sluit aan bij onze analyse in CM2513, waarin wij waarschuwden tegen de invoering van wederzijdse erkenning van terugkeerbesluiten, zoals voorgesteld door de Commissie.

Naast de Terugkeerverordening hebben wij ook commentaar geleverd op de toenemende

afhankelijkheid van migratieovereenkomsten met derde landen (CM2506), het concept ‘veilig derde land’ onder de Asielprocedureverordening (CM2518) en de voorgestelde hervorming van de Verordening inzake de Europese grens- en kustwacht, die het functioneren van Frontex regelt (CM2519). In dit laatste commentaar uitte de Commissie Meijers zorgen over de uitbreiding van de activiteiten van Frontex in derde landen, evenals over plannen om het staande korps uit te breiden en het gebruik van drones te intensiveren. Wij stelden dat deze ontwikkelingen bestaande verantwoordingslacunes, waaronder structurele en administratieve tekortkomingen, zouden verergeren.

Een ander terrein waarop de Commissie Meijers in 2025 zeer actief was, betreft de voorgestelde Facilitation Directive. In CM2503 hebben wij uiteengezet hoe de rechtsgrondslag van het strafrechtelijke Facilitators Package (artikel 83 VWEU) kan worden verenigd met waarborgen tegen de criminalisering van humanitaire actoren. Wij benadrukten dat de strafrechtelijke bevoegdheden van de EU gepaard moeten gaan met uitzonderingen wanneer zij raken aan rechten uit het EU-Handvest.

In CM2509 heeft de Commissie Meijers zich in een brief tot de permanente vertegenwoordigers bij de EU gericht, waarbij de discussie werd verschoven van de vraag óf humanitaire hulpverleners moeten of kunnen worden uitgezonderd, naar de vraag hóe een dergelijke uitzondering effectief kan worden opgenomen in de Facilitation Directive.

Transparantie

In CM2515 reflecteerde de Commissie Meijers op de vraag welke wetgevingsdocumenten door de Raad van de EU al dan niet openbaar worden gemaakt. Wij constateerden dat het gebrek aan

volledige transparantie met betrekking tot de categorie “Working Documents” de volledigheid van het documentenregister van de Raad ondermijnt, evenals eerdere inspanningen van de instelling om transparanter te worden, zoals de oprichting van de EU law tracker. Wij deden een reeks aanbevelingen om deze transparantiekloof te dichten.

In CM2509 uitten wij eveneens kritiek op een gebrek aan transparantie, ditmaal gericht aan het Nederlandse kabinet. Nadat het kabinet had besloten algemene diplomatieke rapporten niet langer actief openbaar te maken, herinnerde de Commissie Meijers het kabinet aan zijn EU- en nationale verplichtingen inzake actieve openbaarmaking, mede in het licht van de rechtsstaat.

Strafrecht

In CM2510 reageerde de Commissie Meijers op de verplichtingen van de EU en haar lidstaten om straffeloosheid voor internationale kernmisdrijven te voorkomen. Het commentaar lichtte toe dat EU-rechtsinstrumenten en de Samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het Internationaal Strafhof duidelijke verplichtingen opleggen ter ondersteuning van de handhaving door het Hof. Tevens werd de rol van Eurojust benadrukt. Daarnaast werd gereageerd op een nieuw wetsvoorstel dat de verheerlijking van terrorisme strafbaar stelt.

Commentaar op Nederlandse wetsvoorstellen

De reikwijdte van het commentaar van de Meijers Commissie beperkte zich niet alleen tot kritiek op EU-niveau, maar strekte zich ook uit tot wetgevingsvoorstellen op nationaal niveau in Nederland, waar de Meijers Commissie is gevestigd. In dit verband mengt de Meijers Commissie zich in nationale voorstellen wanneer er sprake is van een EU-component en wanneer de wetgeving binnen ons thematisch werkkerrein valt.

In dat kader heeft de Meijers Commissie gereageerd op de internetconsultatie over het wetsvoorstel tot strafbaarstelling van het verheerlijken van terrorisme en het openbaar uiten van steun aan terroristische organisaties (CM2511). Daarbij hebben wij opgemerkt dat lidstaten niet zonder meer een ruimere categorie van uitingen mogen verbieden dan door de richtlijn wordt vereist.

Daarnaast hebben wij in ons commentaar CM2514 gebruikgemaakt van de gelegenheid om te reageren op de internetconsultatie over het Nederlandse wetsvoorstel ‘Wijziging strafbaarstelling illegaal verblijf’. Wij hebben erop gewezen dat het wetsvoorstel geen uitzonderingen bevat voor groepen die op grond van het EU-recht niet strafbaar mogen worden gesteld voor onrechtmatig verblijf, geen waarborgen biedt voor toegang tot basisrechten en geen gronden voor uitsluiting van straf bevat.

Verder hebben wij in CM2504 gereageerd op de gepubliceerde wetsvoorstellen voor de invoering van een tweestatusstelsel (Wet invoering tweestatusstelsel) en de Asielnoodmaatregelenwet. Uit onze analyse bleek dat deze voorstellen fundamentele rechtsbeginselen schenden, niet uitvoerbaar zijn binnen de huidige capaciteit en geen structurele oplossing bieden voor de asielproblematiek die zij beogen aan te pakken.

Interpretatie en wijziging van verdragen en het EVRM

Eerder in het jaar leverden wij input over noodzakelijke verdragswijzigingen voor de toetreding van een nieuwe EU-lidstaat en over passerelle- en flexibiliteitsclausules in de EU-besluitvorming (CM2502). In het kader van de hernieuwde discussie over hervorming van de EU-verdragen stelde de Commissie Meijers bovendien negen verdragswijzigingen voor ter versterking van de rechtsstaat binnen de EU, waaronder versterking

van de artikel 7 VEU-procedure, versterking van de onafhankelijkheid van rechters en advocaten-generaal van het Hof van Justitie via herziening van artikel 253 VWEU en verankering van een recht voor het Europees Parlement om inbreukprocedures te initiëren (CM2507).

In ons laatste commentaar van het jaar, CM2520, intervenueerde de Commissie Meijers voorafgaand aan een ministeriële conferentie op 10 december 2025, waar de verdragsstaten bij het EVRM wilden verduidelijken hoe zij het verdrag interpreteren. Deze bijeenkomst volgde op een brief van negen EU-lidstaten van 22 mei 2025, waarin zij kritiek uitten op de interpretatie van het verdrag door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, met name in de context van asiel en migratie. Wij benadrukten dat een constructieve dialoog met het Hof legitiem en waardevol is, maar dat pogingen om de interpretatieve bevoegdheid van het Hof te beperken de integriteit van het verdragssysteem ondermijnen. Het behoud van de onafhankelijkheid van het Hof is essentieel voor vertrouwen, stabiliteit en rechtvaardigheid in Europa.

Tijdens onze Heidag in september 2025 klonk één oproep bijzonder sterk: “Wij zijn wakker, wij slapen niet.” Deze woorden symboliseerden waakzaamheid, het belang van interventies en uiteindelijk de kernopdracht van de Commissie Meijers: het ter verantwoording roepen van de EU en nationale autoriteiten ten aanzien van hun verplichtingen om fundamentele rechten te waarborgen en de rechtsstaat te handhaven. In 2025 hebben wij ons daar gezamenlijk voor ingezet, zoals blijkt uit onze 20 commentaren, de brede impact daarvan en het YMC-project.

Samenvatting van Rechtsstaatproject 2025

Young Meijers Committee

In 2025 kreeg het Rechtsstaat Project van de Commissie Meijers een nieuwe impuls met de oprichting van het Young Meijers Committee (YMC): een groep gemotiveerde jongeren met de ambitie om de rechtsstaat te verdedigen. De Commissie Meijers richtte het YMC op als reactie op de toenemende bedreigingen voor de democratie en de rechtsstaat binnen de Europese Unie. Dit initiatief had tot doel gemotiveerde studenten en jonge professionals te voorzien van essentiële vaardigheden, kennis en praktijkervaring, zodat zij de huidige koers van de EU kritisch kunnen bevragen en oplossingen kunnen ontwikkelen voor urgente rechtsstaatuitdagingen.

Het dit jaar durende opleidingsprogramma omvatte interactieve workshops, praktijkgerichte juridische ervaring en directe betrokkenheid bij EU-besluitvormers, waardoor de deelnemers de vaardigheden en expertise konden ontwikkelen die nodig zijn om de huidige koers van de EU kritisch te beoordelen en concrete oplossingen voor rechtsstatelijke uitdagingen voor te stellen.

Tijdens de openingsceremonie maakten de deelnemers kennis met de Commissie Meijers en haar leden en leerden zij meer over het Rule of Law Project. Het evenement bevatte discussies over urgente rechtsstaatkwesties binnen de EU, gevolgd door een interactieve oefening waarin deelnemers de argumenten onderzochten die lidstaten gebruiken – zowel om sterkere rechtsbescherming te bepleiten als om achteruitgang te rechtvaardigen.

Naast deze projecten nam het Young Meijers Committee deel aan vier workshops, georganiseerd door leden van de Commissie Meijers. Deze bijeenkomsten vonden plaats op verschillende locaties in Nederland, waaronder de Universiteit Leiden, de Radboud Universiteit en de Universiteit Utrecht, wat de brede reikwijdte van de Meijers Commissie aantoont. De eerste workshop, in maart 2025, werd geleid door prof. Jasper Krommendijk en prof. Kees Groenendijk. Hierin werden de YMC-leden meegenomen door de belangrijkste elementen van het wetgevingsproces binnen de EU en hoe dit door ngo's en burgers kan worden benut ter ondersteuning van de rechtsstaat. Daarnaast werd de geschiedenis van de Commissie Meijers gedeeld met haar nieuwste leden en werd toegelicht hoe de commissie is toegerust om de rechtsstaat te verdedigen.

In mei namen dr. Alice Dejean de la Bâtie en dr. Tom Theuns het Young Meijers Committee mee in de rol van

het maatschappelijk middenveld bij de bescherming van de rechtsstaat. Deze workshop gaf op heldere wijze inzicht in de Europese rechtsstaatsdynamiek en in concrete strategieën voor maatschappelijke actoren om bedreigingen het hoofd te bieden. Later in het YMC-traject verzorgde prof. Jannemieke Ouwkerk een workshop over de bescherming van de rechtsstaat over de grenzen heen, waarmee het begrip van rechtsstaatmechanismen verder werd verdiept. Met een focus op het Europees aanhoudingsbevel en nationale rechtbanken bracht de workshop complexe en urgente kwesties rond wederzijdse samenwerking aan het licht in een context van rechtsstatelijke achteruitgang. Door zorgwekkende ontwikkelingen in sommige delen van de EU worden nationale rechters immers steeds vaker geconfronteerd met dringende vragen over de precieze grenzen van hun juridische verplichtingen binnen het EAB-mechanisme. Inzicht in de aard van deze discussies en mechanismen voegde verdere lagen toe aan het begrip van de rechtsstaat binnen het YMC.

In een laatste workshop georganiseerd door dr. Evelien Brouwer en Dr. Maarten Hillebrandt over het “firewallen” van nationale grondwetten, onderzochten

de deelnemers hoe de grondwetten van EU-lidstaten de afgelopen jaren onder druk zijn komen te staan en welke stappen zijn gezet om hun integriteit te herstellen. YMC-leden bespraken welke onderdelen van grondwetten het meest cruciaal zijn om te “beschermen”. Door deze vier inzichtelijke workshops werden de YMC-leden uitgerust met de vaardigheden, kennis en ervaring om de rechtsstaat in Europa beter te verdedigen.

Naast deze workshops waren YMC-leden actief betrokken bij subcommissiebesprekingen en vertegenwoordigden zij de Commissie Meijers bij de gezamenlijke Rechtsstaat Parade. Ook stelde elke subcommissie een eindonderzoek op, dat op de website te lezen is. De groep Privacy en Non-discriminatie van het Young Meijers Committee schreef een rapport met de vraag: hoe kan de AI-verordening worden versterkt om de risico's van discriminerende profilering effectiever aan te pakken, in het licht van de lessen uit de AVG en andere relevante EU-instrumenten? De werkgroep Strafrecht reageerde op de toevoeging van haatmisdrijven aan de lijst van misdrijven die op EU-niveau worden gereguleerd en pleitte voor nauwe aansluiting bij de jurisprudentie van

het EHRM. De werkgroep Migratierecht ontwikkelde een rapport over het nieuwe EU-pact inzake migratie en asiel, waarin deze ontwikkelingen worden geanalyseerd aan de hand van drie kernrechten: het verbod op refoulement, het recht op asiel en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Deze drie projecten maakten een diepgaande analyse van actuele vraagstukken mogelijk, terwijl zij tegelijk de kenmerkende, beleidsbeïnvloedende benadering van de Commissie Meijers behielden en praktische aanbevelingen formuleerden om te waarborgen dat deze nieuwe ontwikkelingen de fundamentele rechten eerbiedigen.

Wij zijn onze eerste lichting van het Young Meijers Committee zeer dankbaar voor hun enthousiasme, inzet en waardevolle bijdrage. Wij wensen hen veel succes bij hun verdere inzet voor de verdediging van de rechtsstaat.

SLAPPs project

Een verdere ontwikkeling in 2025 was de totstandkoming van het vergelijkende SLAPPs-project van de Commissie Meijers. Dit project richt zich op het reflecteren op de implementatie van de EU-SLAPP-richtlijn en de aanbevelingen van de Raad van Europa in verschillende landen, en op het mogelijk maken van een onderlinge vergelijking van deze benaderingen.

Onder toezicht van commissieleden prof. Tarlach McGonagle, dr. Alice Dejean De la Batie, dr. Pola Curac, en projectmedewerker Belinda Okoobo, heeft de Commissie Meijers experts benaderd met kennis van het SLAPPs-landschap in hun respectieve regio's. Deze experts zijn momenteel bezig met het opstellen van diepgaande rapporten, die vervolgens met elkaar zullen worden vergeleken. Dit traject zal uitmonden in een conferentie in juni 2026.

Impact van de Commissie Meijers in 2025

In 2025 hebben de commentaren van de Meijers Commissie uiteenlopende impact gehad. Om slechts enkele voorbeelden te noemen: wij zijn geciteerd in diverse deskundigenrapporten, brieven en commentaren, zoals de European Parliamentary Research Briefing en een brief van de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) aan de Minister van Justitie en Veiligheid. Wij zijn in gesprek gegaan met de Europese Commissie en de Fundamental Rights Officer van Frontex, evenals met leden van het Europees Parlement. Daarnaast hebben wij deelgenomen aan de expertbijeenkomst in de Eerste Kamer over het voorstel voor een Europese Terugkeerverordening. Ook hebben wij brieven ontvangen van het Private Office van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Op meerdere momenten is ons werk aangehaald door het Nederlandse parlement, onder andere hier door de Tweede Kamer, in verband met CM2410 over de beperkte betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij het wetgevingsproces. Ook de Raad van State verwijst naar dit CM-commentaar in zijn advies over de invoering van een tweestatusstelsel.

Daarnaast werd de Meijers Commissie in 2025 geciteerd in 47 academische artikelen en boeken (bron: Google Scholar). Deze publicaties verschenen niet alleen in het Engels, maar ook in het Frans, Duits en Servisch, wat de brede reikwijdte van het werk van de Commissie en de blijvende relevantie van oudere commentaren onderstreept, met verwijzingen die teruggaan tot 2016.

In totaal werden in 2025 2395 bestanden gedownload van de website van de Meijers Commissie, een stijging van 34% ten opzichte van 2024. Ons meest gedownloade commentaar van 2025

was het Commentaar op het voorstel voor een Terugkeerverordening (CM2505), dat 95 keer werd gedownload op de Engelstalige website en nog eens 75 keer op de Nederlandstalige versie. Op de tweede plaats stond het jaarverslag met 149 downloads, gevolgd door de reactie van Commissie Meijers op de wetsvoorstellen Asielnoodmaatregelenwet en Tweestatusstelsel (CM2504), met 119 downloads.

Verder hebben wij dit jaar 739 nieuwe volgers gekregen op ons LinkedIn-account, waar onze commentaren worden gedeeld met een breder publiek. Via LinkedIn genereerden wij het afgelopen jaar 96.632 impressies, met 1.857 reacties op onze berichten. Het vermogen om onze boodschappen publiekelijk over te brengen, discussie en ideeën te stimuleren en een divers publiek te bereiken, vormt de kern van wat impact betekent voor de Meijers Commissie. Dit wordt verder versterkt door de oprichting van de Young Meijers Committee, waarin de expertise van de commissieleden wordt doorgegeven aan een diverse groep verdedigers van de rechtsstaat, en zo impact wordt gecreëerd via kennisoverdracht, vaardigheden en betrokkenheid.

Verdiepende impactanalyse

Ons commentaar CM2501 werd aangehaald in de EU-briefing van de European Parliamentary Research Service: "De Meijers Commissie wijst erop dat de regels inzake detentie en rechtsmiddelen in de voorgestelde verordening moeten voldoen aan mensenrechtennormen met betrekking tot de rechtvaardiging van detentie, de beperkingen ten aanzien van de duur ervan en de snelle toetsing van de rechtmatigheid van detentie. Tevens wordt voorgesteld om specifieke bepalingen uit de huidige Terugkeerrichtlijn te behouden, waaronder waarborgen tijdens het terugkeerproces en het vereiste dat er een band bestaat tussen de terugkeerder en het

ontvangende land.” (Vertaald uit het Engels).

Daarnaast heeft CM2503, over de verenigbaarheid van de rechtsgrondslag van het Criminal Law Facilitators Package (artikel 83 VWEU) met waarborgen ter voorkoming van de strafbaarstelling van humanitaire actoren, voor impact gezorgd. De Commissie Meijers werd genoemd als inputbron voor de rapporteur bij het opstellen van het ontwerprapport van de Commissie Burgerlijke Vrijheden, Justitie en Binnenlandse Zaken. Onze suggestie om een duidelijke uitzondering voor humanitaire actoren op te nemen in de tekst van de Facilitatie Richtlijn – en niet slechts in de considerans – lijkt te zijn overgenomen in het ontwerprapport. Zo wordt een nieuw artikel 3(2a) voorgesteld: “Het verlenen van ‘humanitaire hulp’ vormt geen strafbaar feit.”

In CM2504 hebben wij voorgesteld om relevante maatschappelijke organisaties te betrekken bij het wetgevingsproces en hen voldoende tijd te geven om te reageren. De IND nam deel aan een rondetafelgesprek over de twee wetsvoorstellen op 24 maart, wat wijst op enige mate van stakeholderconsultatie, mogelijk mede naar aanleiding van ons commentaar.

In CM2505 benadrukten wij dat vrijwillig vertrek prioriteit moet krijgen binnen het terugkeerproces. Dit werd onderstreept in het LIBE-rapport. Daarnaast noemde de Senior Policy Officer bij ECRE, Ahmad Reshad Jalali, ons commentaar “zeer tijdig en nuttig”. (Vertaald uit het Engels).

Ons commentaar CM2506 over migratieovereenkomsten met derde landen werd geciteerd door de Rechtspraak in Nieuwsbrief Rechtspraak Europa.

Verder verwees de D66-fractie naar CM2509 in een kabinetsdebat: “De Commissie-Meijers stelt dat een

rechter het niet-openbaar maken van ambtsberichten niet zal accepteren als op basis van die informatie een beslissing op een asiolverzoek is genomen. Deelt de Minister deze verwachting?” Ook kreeg dit commentaar steun van Tim Staal, redacteur bij Investico en directeur van expertisecentrum SPOON, die stelde dat zelfs de Meijers Commissie het kabinetsbesluit om ambtsberichten geheim te houden scherp bekritiseert.

Ons commentaar CM2511 werd aangehaald in een brief van de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de NVvR, waarin wordt gesteld dat het advies van de Meijers Commissie zwaarwegende argumenten bevat tegen de invoering van de voorgestelde strafbaarstellingen.

CM2512 werd vermeld in een document van de Adviesraad Migratie en in het Nederlands Juristenblad. Ook de UNHCR Nederland deelde ons commentaar en heeft opgemerkt: “UNHCR onderschrijft dit en benadrukt dat de gepresenteerde asielaatregelen niet door het Pact worden voorgeschreven.”

CM2514 wordt aangehaald in het advies van de Raad van State en vervolgens overgenomen in Kamerstuk 36855.

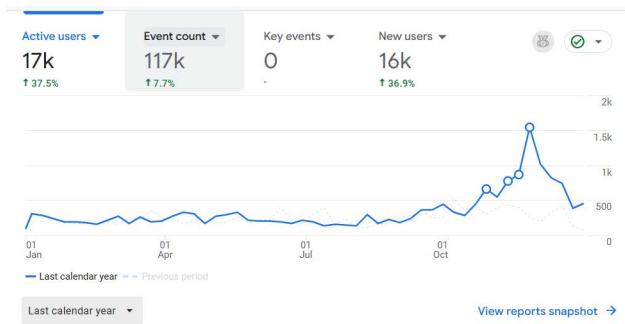
CM2515 over transparantie in het wetgevingsproces binnen de Raad van de EU werd besproken door de vaste commissie voor Europese Zaken, die de minister van Buitenlandse Zaken om een reactie heeft gevraagd.

Ons position paper CM2516 werd gepresenteerd tijdens een expertbijeenkomst in de Eerste Kamer op 30 september 2025. Jasper van Berckel Smit en Viola Bex-Reimert van de Commissie Meijers hebben hier beiden input geleverd. Daarnaast werd het commentaar vervolgens aangehaald in een rapport

van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel: “De leden van de VVD- en CDA-fracties wijzen erop dat critici, zoals de Commissie Meijers, vrezen dat gedwongen terugkeer niet eenvoudiger te realiseren is dan vrijwillige terugkeer. Kan de regering nader toelichten waarom zij zo sterk inzet op gedwongen terugkeer? Welke instrumenten is de regering voornemens hiervoor in te zetten?”.

In CM2519 leidde ons commentaar op de hervorming van de Europese grens- en kustwachtverordening tot overleg met de Europese Commissie en de Fundamental Rights Officer van Frontex, Jonas Grimheden.

Tot slot ontving ons commentaar CM2520 een uitgebreide reactie van Stefano Piedimonte Bodini, directeur van het Private Office van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, waarin werd benadrukt dat de geuite zorgen zorgvuldig zijn meegenomen. In zijn brief stond vermeld dat hij “heeft zorgvuldig kennisgenomen van de door de Commissie Meijers geuite zorgen met betrekking tot het belang van het waarborgen van de integriteit van het verdragsstelsel, de rechterlijke onafhankelijkheid van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en de noodzaak om ervoor te zorgen dat elke reflectie op de effectiviteit van het Verdrag volledig in overeenstemming blijft met de waarden en normen van de Raad van Europa, met name de rechtsstaat, democratisch bestuur en eerbiediging van de mensenrechten.” (Vertaald).

Website-analyse

In 2025 telde de website van de Commissie Meijers meer dan 17.000 actieve gebruikers. Een opvallende piek deed zich voor in november 2025, samenhangend met de publicatie van ons Frontex-commentaar. De meeste gebruikers kwamen uit China, gevolgd door Nederland.

De Engelstalige homepage was de meest bezochte pagina, gevolgd door de Nederlandstalige versie. Ook de pagina “Safeguarding the Rule of Law” werd veel geraadpleegd. De pagina van de Young Meijers Committee werd door 1.200 gebruikers bezocht.

Slechts 37% van de bezoekers was nieuw; 63% bestond uit terugkerende bezoekers.

De meeste bezoekers kwamen rechtstreeks of via Google (14.4K). Een deel werd doorverwezen via LinkedIn, wat wijst op de effectiviteit van onze online communicatie. Daarnaast kwamen 197 bezoekers via ChatGPT op onze website terecht, wat suggereert dat onze commentaren worden meegenomen in zoekopdrachten over rechtsstaat- en mensenrechtenthema's.

Casestudy over de terugkeerverordening

Deze casestudy richt zich op de ontwikkelingen rondom het voorstel voor een Terugkeerverordening (2025/0059(COD)) en de impact die de Commissie Meijers heeft gerealiseerd met haar interventies. Deze voorgestelde verordening is in gang gezet om een gemeenschappelijk systeem te creëren voor de terugkeer van derdelanders die niet het recht hebben om in de EU te verblijven, ter vervanging van de Terugkeerrichtlijn uit 2008.

Het voornemen om een nieuw wetgevingsvoorstel inzake terugkeer te lanceren werd door de Europese Commissie aangekondigd in haar werkprogramma voor 2025. Wij hebben in een vroeg stadium gereageerd, nog vóór het voorstel werd gepresenteerd, in CM2409 en vervolgens opnieuw in CM2501. Deze commentaren vormden de basis voor onze bijeenkomst met medewerkers van de Europese Commissie om hen te informeren tijdens het opstellen van het voorstel. Daarnaast hebben wij ons standpunt gepresenteerd in een schaduwbijeenkomst in het Europees Parlement.

Kijkend naar het wetgevingsvoorstel van de Europese Commissie, dat op 11 maart 2025 werd gepubliceerd (COM/2025/101 final), zijn verschillende elementen uit onze aanbevelingen overgenomen, zoals:

- de opname van uitputtende criteria om het risico op onderduiken te bepalen, die directer verband houden met de terugkeerprocedure;
- bepaalde waarborgen rond detentie (zoals proportionaliteit, noodzakelijkheid, een uitputtende lijst van gronden, detentieomstandigheden en de behandeling van gezinnen en minderjarigen);
- volledige en ex nunc rechterlijke toetsing;

Ons werk werd aangehaald in de EU-briefing van de European Parliamentary Research Service. CM2409 werd het afgelopen jaar 100 keer gedownload; CM2501 38 keer.

Als reactie op het voorstel voor een Terugkeerverordening hebben wij commentaar CM2505 uitgebracht. Hoewel wij positieve elementen van het voorstel hebben erkend, zoals bepalingen inzake volledige en ex nunc rechterlijke toetsing van terugkeerbesluiten, hebben wij onze zorgen geuit over de verzwakking van essentiële waarborgen. Twee kernpunten van kritiek waren de verminderde prioritering van vrijwillige terugkeer en de creatie van een rechtsgrondslag voor zogenoemde terugkeerhubs zonder adequate juridische waarborgen. Daarom hebben wij een uitgebreide lijst aanbevelingen ingediend waarmee de medewetgevers het voorstel kunnen aanpassen. Enkele hiervan zijn gepresenteerd tijdens een beleidsdialoog van het European Policy Centre/Egmont Institute in maart 2025, samen met belangrijke stakeholders van de Commissie, het Parlement en het voorzitterschap van de Raad.

Naast onze bijdrage aan de discussies in Brussel, werden wij ook uitgenodigd om ons werk te presenteren tijdens een expertbijeenkomst in de Eerste Kamer over de Terugkeerverordening (position paper: CM2516). Een verslag van deze bijeenkomst is hier beschikbaar, en onze bijdrage werd tevens aangehaald in een rapport van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel:

“De leden van de VVD- en CDA-fracties wijzen erop dat critici, zoals de Commissie Meijers, vrezden dat gedwongen terugkeer niet eenvoudiger te

Jasper van Berckel Smit
Commissie Meijers

Viola Bex-Reimert
Commissie Meijers

realiseren is dan vrijwillige terugkeer. Kan de regering nader toelichten waarom zo sterk wordt ingezet op gedwongen terugkeer? Welke instrumenten is de regering voornemens hiervoor in te zetten?”

Ondertussen werd het wetgevingsdossier toegewezen aan de Commissie Burgerlijke Vrijheden, Justitie en Binnenlandse Zaken (LIBE), met Malik Azmani als rapporteur. Na deelname aan bijeenkomsten met hem en de schaduwrappoteurs, en na een aanvullend commentaar (CM2513) waarin wij waarschuwden tegen de invoering van wederzijdse erkenning van terugkeerbesluiten (zoals voorgesteld door de Commissie), werd op 30 oktober 2025 het ontwerprapport van LIBE gepubliceerd. Hoewel het rapport in veel opzichten aansluit bij het voorstel van de Commissie, weerspiegelt het op diverse punten onze analyse en aanbevelingen, zoals:

- expliciete benoeming van detentie als uiterste middel en de invoering van een maximale detentieduur van 18 maanden (12 maanden + mogelijke verlenging van 6 maanden) (waar wij 6 + 12 hadden voorgesteld);

- het schrappen van het mandaat om samen te werken met niet-erkende derde-landsentiteiten (bijv. de Taliban);
- de prioritering van vrijwillig vertrek boven gedwongen terugkeer (volgorde van artikelen aangepast om dit politiek te benadrukken, hoewel de tekst inhoudelijk beperkt is aangepast);
- een minimale termijn van 7 dagen (en maximaal 30 dagen) voor vrijwillig vertrek;
- toegang voor onafhankelijke toezichthouders tot relevante locaties en documenten, met voldoende middelen om effectief toezicht te houden.

Wij verwelkomden deze positieve ontwikkelingen, maar uitten ook kritiek op andere punten. In CM2517 hebben wij amendementen ingediend naar aanleiding van het LIBE-rapport, waarbij wij erop wezen dat sommige fundamentele waarborgen waren geschrapt of afgezwakt. Zo hebben wij voorgesteld dat de EU-wetgever de voorwaarden voor detentie duidelijker moet definiëren en vage gronden moet schrappen om willekeurige detentie te voorkomen. Daarnaast pleitten wij voor een categorisch verbod op detentie

van minderjarigen en voor het schrappen van bepalingen die inreisverboden automatisch koppelen aan terugkeerbesluiten.

Op 8 december 2025 heeft de Raad een algemene oriëntatie aangenomen ten aanzien van het voorstel, die restrictiever is dan zowel het voorstel van de Commissie als het LIBE-ontwerprapport. De Raad verlengt de maximale detentieduur tot 24 maanden, met een mogelijke verlenging van 6 maanden, ook voor kinderen, en verruimt de gronden voor detentie tot factoren zoals armoede of irreguliere binnenkomst. Personen die met terugkeer worden geconfronteerd, krijgen verregaande verplichtingen opgelegd om hun medewerking aan te tonen, inclusief huiszoeken en zware sancties bij niet-naleving, zoals boetes, strafrechtelijke sancties en inreisverboden tot 20 jaar of langer.

Brede en vage uitzonderingen op grond van openbare veiligheid maken het mogelijk dat lidstaten fundamentele rechtsbescherming omzeilen, wat kan leiden tot feitelijk onbepaalde detentie. Het voorstel verzwakt bovendien het toezicht door de verplichting tot een onafhankelijk monitoringsmechanisme bij gedwongen terugkeer te schrappen en ondermijnt effectieve rechtsbescherming door terugkeer mogelijk te maken voordat beroep is behandeld.

De Commissie Meijers zal de ontwikkelingen nauwgezet blijven volgen nu het wetgevingsproces de laatste fase ingaat.

Activiteiten, bezoeken en bijeenkomsten

Bezoek van de Commissie Meijers aan het Europees Openbaar Ministerie (EPPO)

Op 10 en 11 maart 2025 bracht de Commissie Meijers een bezoek aan het Europees Openbaar Ministerie (EPPO), op uitnodiging van de Nederlandse Europese aanklager Miranda De Meijer.

De delegatie van de strafrechtelijke subcommissie, bestaande uit Sanne Buisman, Theo de Roos, Pim Geelhoed, Anne-Marie Smit, Rob van der Hoeven en Belinda Okoobo, kreeg waardevolle inzichten in het functioneren, de structuur en de kerntaken van het EPPO, evenals in diens rol bij de bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie door fraude, corruptie, witwassen en georganiseerde criminaliteit te bestrijden.

Na een toelichting van Luca de Matteis, hoofd Juridische Zaken van het EPPO, over de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en de relevantie daarvan voor het functioneren van het EPPO, volgde een presentatie over het zaakbeheersysteem van het EPPO. Dit bood een praktisch inzicht in de werkwijze van het EPPO. Het bezoek werd voortgezet bij het Hof van Justitie van de EU, waar de delegatie een boeiend gesprek voerde met rechter Ben Smulders en een zitting van de Grote Kamer bijwoonde.

Heidag

In september 2025 kwamen de Commissie Meijers en het Young Meijers Committee samen voor onze jaarlijkse heidag. Het thema van deze editie was de weerbaarheid van het maatschappelijk middenveld tegen autocratisering en illiberalisme. Dit onderwerp was bijzonder actueel in het huidige geopolitieke klimaat, waarin het maatschappelijk middenveld binnen en buiten de EU met toenemende uitdagingen wordt geconfronteerd.

Wij verdiepten ons in Strategic Litigation Against Public Participation (SLAPPs), wetgevende beperkingen op toegang tot de rechter en toegang tot het recht, de versterking van het maatschappelijk middenveld en vraagstukken rond capaciteit en governance. Met onze keynote spreker, Maral Khajeh, voerden wij een inzichtgevende discussie over initiatieven om de uitdagingen voor het maatschappelijk middenveld het hoofd te bieden, waaronder het Shelter City Network.

Al met al was het een zeer geslaagde en inhoudelijk sterke bijeenkomst, met dank aan onze dagvoorzitter Alice Dejean de la Bâtie voor haar deskundige begeleiding van de discussie. Deze Heidag had bovendien een bijzonder karakter, omdat zij het moment markeerde van de overdracht van het voorzitterschap van Ashley Terlouw aan Sanne Buisman.

Nieuwe gezichten

Dit jaar heeft de Commissie Meijers zeven nieuwe leden verwelkomd. Deze leden versterken onze expertise en ons netwerk op belangrijke gebieden en brengen praktische rechterlijke ervaring, wetenschappelijke inzichten en strategisch begrip in onze subcommissies. Wij zijn verheugd deze nieuwe leden in ons netwerk te mogen verwelkomen.

Dr. Annick Pijnenburg

*Universitair docent
Internationaal en Europees
recht aan de Radboud
Universiteit Nijmegen*

Jutta Dijkstra

*Jurist (Migratie- en
Asielrecht) bij Rechtbank
Noord-Nederland*

Dr. Pola Cebulak

*Universitair hoofddocent
Europees recht aan de Vrije
Universiteit Amsterdam*

Dr. Jonas Bornemann

*Universitair docent
Europees recht aan de
Rijksuniversiteit Groningen*

Huub Verbaten

*Senior Research Fellow,
Clingendael Institute*

Dr. Maša Galič

*Universitair docent Privacy-
en Straf(proces)recht
aan de Vrije Universiteit
Amsterdam*

Emma Cirpka

*Senior strategisch
adviseur bij de Autoriteit
Persoonsgegevens*

We spraken met de nieuwe leden Emma Cirpka en Jonas Bornemann over hun achtergrond en interesses

Emma Cirpka

Emma Cirpka is senior strategieadviseur bij de Autoriteit Persoonsgegevens, waar zij zich voornamelijk bezighoudt met de coördinatie van de implementatie van nieuwe Europese wetgeving binnen de organisatie. Eerder was zij gemeenteraadslid in de gemeente Apeldoorn en werkte zij voor de ngo noyb, die zich richt op strategische procedures met betrekking tot privacy-schendingen.

Emma behaalde een MA in Human Rights Law aan de School of African and Oriental Studies in Londen (2021) en een LLM in International Technology Law aan de Vrije Universiteit Amsterdam (2024). Daar deed zij onderzoek naar het gebruik van algoritmen in het nieuwe Europese Travel Information and Authorisation System (ETIAS) en de gevolgen daarvan voor het recht op een doeltreffende voorziening in rechte.

Wat is een onderzoeksgebied, binnen of buiten het Europees recht, dat je verder zou willen verkennen?

Ik ben zeer geïnteresseerd in het verder onderzoeken van het gebruik van EU-informatiesystemen en risicobeoordelingen met betrekking tot derdelanders vanuit het perspectief van grondrechten. In mijn eerdere onderzoek naar algoritmische besluitvorming door overheden heb ik gezien dat dit een terrein is waarop besluitvorming verstrekkende gevolgen heeft voor de meest kwetsbare mensen en vaak ondoorzichtig is en/of moeilijk aan te vechten. Juist op dit punt denk ik dat de Meijers Commissie een belangrijke bijdrage kan leveren door het huidige juridische kader te beoordelen en te onderzoeken of dit de rechtsstaat respecteert en grondrechten voor iedereen waarborgt.

“In mijn eerdere onderzoek naar algoritmische besluitvorming door overheden heb ik gezien dat dit een terrein is waarop besluitvorming verstrekkende gevolgen heeft voor de meest kwetsbare mensen en vaak ondoorzichtig is en/of moeilijk aan te vechten”

Dr. Jonas Bornemann

Dr. Jonas Bornemann werkt als universitair docent Europees recht aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is lid van de Commissie Meijers, maakt deel uit van de redactieraad van de European Law Blog en is research lead van de European Integration Research Group aan de Rudolf Agricola School for Sustainable Development. Jonas is medeoprichter van het Young Network TransEurope, gecoördineerd door de Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften. In 2024–2025 ontving hij een re:constitution fellowship, gefinancierd door Stiftung Mercator. Zijn werk richt zich op het Europese constitutionele recht en het migratierecht, en hij publiceert en geeft regelmatig commentaar over deze onderwerpen.

Voor zijn aanstelling aan de Rijksuniversiteit Groningen was Jonas postdoctoraal en doctoraal onderzoeker aan de Université de Lausanne en de Universiteit van Konstanz, postdoctoraal fellow bij het nccr – on the move, en gastonderzoeker aan de Humboldt-Universiteit in Berlijn.

1. Wat motiveerde u om lid te worden van de Commissie Meijers?

Ik was geïntrigeerd door de mogelijkheid om bij te dragen aan het werk rond actuele ontwikkelingen in het migratierecht en de rechtsstaat in Europa.

2. Wat heeft u tot nu toe het meest gewaardeerd aan uw ervaring bij de Commissie Meijers?

Het van dichtbij kunnen volgen van lopende wetgevingsontwikkelingen en het spreken met zoveel inspirerende collega's uit de academische wereld en de praktijk.

3. Wat zou u in het nieuwe jaar graag zien van de Commissie Meijers?

Meer van hetzelfde: kritische en onderbouwde reflecties op enkele van de cruciale juridische ontwikkelingen in Nederland en Europa.

4. In een alternatief universum, waarin u niet in uw huidige vakgebied zou werken, welke functie zou u dan willen vervullen?

Ik denk een baan die mij in staat stelt te reizen en verschillende mensen te ontmoeten. Conducteur in de trein komt in me op, maar er zijn ongetwijfeld ook andere beroepen met vergelijkbare voordelen.

YMC Reflecties

Wij spraken met twee leden van het Young Meijers Committee, Thinnart Platter en Line Kroon, over hun ervaringen binnen het YMC.

Thinnart Platter vertelde ons:

“Ik ben lid geworden van het YMC omdat ik mij tijdens mijn studententijd meer wilde inzetten voor de (Europese) rechtsstaat. Het YMC bood mij daarvoor een unieke kans. Vooral de workshops vond ik bijzonder waardevol. Zij gaven een uniek inzicht in hoe rechtsstaatkwesties in de praktijk worden aangepakt. Doordat de workshops worden verzorgd door experts uit het veld en ervaren professionals, leer je allerlei tips en trucs om rechtsstaatvraagstukken aan te pakken. Dit heeft mij een praktische gereedschapskist aan vaardigheden gegeven die ik mijn hele leven zal meenemen.

Als lid van de YMC-subcommissie Strafrecht kon ik samen met mijn subcommissie deelnemen aan

vergaderingen van de strafrechtelijke subcommissie van de Commissie Meijers. Het was zeer leerzaam om van dichtbij te zien hoe de commentaren van de Commissie Meijers tot stand komen. Het onderzoeken van ons eigen rechtsstaatonderwerp was eveneens zeer waardevol, omdat het je het gevoel geeft dat je daadwerkelijk bijdraagt aan het werk van de Commissie Meijers en het tegelijkertijd je eigen begrip van het strafrecht verdiept.

Ik waardeerde ook dat er ruimte was voor YMC-leden om mee te werken aan commentaren van de Commissie Meijers of om evenementen bij te wonen die je interesseerden. Zo kreeg ik de kans om het YMC te vertegenwoordigen tijdens de ‘Rechtsstaatparade’ van de Universiteit Utrecht. Daar kon ik mensen vertellen over het belang van ons project en het werk van de Commissie Meijers. Dat vond ik erg leuk om te doen, omdat het ook laat zien hoe jongeren betrokken zijn bij de rechtsstaat.

Kortom, mijn deelname aan het YMC was voor mij zeer waardevol: het gaf mij diepgaandere theoretische kennis van het strafrecht, unieke praktische inzichten van experts uit het veld en concrete ervaring in het werken aan rechtsstaatvraagstukken.

Na mijn deelname aan het YMC wil ik mij blijven inzetten voor de rechtsstaat. Daarom ga ik deelnemen aan de Amsterdam Law Clinic aan de Universiteit van Amsterdam, waar ik zal werken aan een zaak van publiek belang voor een maatschappelijke organisatie.”

Line Kroon was lid van de subcommissie Privacy en Non-discriminatie van het Young Meijers Committee. Ze vertelde ons:

“Aan het begin van 2025 ben ik gestart met deelname aan de eerste editie van het Young Meijers Committee (YMC). Gedurende dit jaar heb ik in een groep van vier nauw samengewerkt aan een analyse van de AI-verordening van de Europese Unie (EU). Als het eerste uitgebreide juridische kader dat kunstmatige intelligentie reguleert, bood de AI-verordening een unieke kans om ons te verdiepen in een opkomend en zeer relevant terrein van EU-governance.

In lijn met de doelstelling van de Commissie Meijers en het YMC was onze analyse gebaseerd op een kritische reflectie op de implicaties van de AI-verordening voor de rechtsstaat en fundamentele rechten binnen

de EU. Na een eerste brede analyse van het kader verschoof onze focus naar risicoprofilering onder de AI-verordening en de mogelijke inconsistenties tussen de AI-verordening en de bestaande Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Wij hebben kritisch onderzocht hoe overlappende juridische kaders in de praktijk kunnen leiden tot rechtsonzekerheid of handavingsproblemen. Met een achtergrond in culturele antropologie en politicologie in plaats van rechten heeft dit project mijn juridische expertise aanzienlijk verbreed, met name op het gebied van juridische kaders en de regulering van technologische ontwikkelingen. Ik heb diepgaand inzicht gekregen in hoe AI-systemen worden gedefinieerd en gecategoriseerd op basis van risiconiveaus, evenals in de handavingsstructuur van de AI-verordening.

Ondanks enkele uitdagingen — zoals twee leden die in een vroeg stadium uit het project stapten, anderen die later naar het buitenland verhuisden en aanvankelijke onduidelijkheid over het doel van onze analyse — zijn wij er uiteindelijk in geslaagd een gezonde werkwijze te ontwikkelen en ons werk af te ronden. Het omgaan met deze uitdagingen heeft mijn team- en leiderschapsvaardigheden versterkt, met name in het aanpassen aan veranderende groepsdynamiek, het op afstand coördineren van werkzaamheden en het waarborgen van heldere communicatie.

In de toekomst wil ik deze ervaring verder uitbouwen door te blijven werken op het snijvlak van opkomende technologieën en internationale governance.”

Financieel jaarverslag 2025

Begroting en realisatie

Commissie Meijers - specifiek Rule of Law	Begroting	Realisatie
Personeelskosten projectmedewerker	€ 60.000	€ 52.963
Personeelskosten secretaris	€ 7.500	€ 6.825
2 stagiaires	€ 4.400	€ 8.160
Bijscholing projectmedewerker	€ 4.000	€ 650
Organisatie seminars	€ 5.000	€ -
Organisatie 4 workshops YMC	€ 4.000	€ 5.642
Onvoorzien	€ 5.000	€ 1.693
Subtotaal	€ 89.900	€ 75.933
Commissie Meijers - Algemeen	Begroting	Realisatie
Organisatie		
Personeelskosten secretaris	€ 68.000	€ 67.342
Kantoorkosten (*worden betaald door SMN)	€ -	€ -
Bijscholing secretaris	€ 4.000	€ 2.329
Reis-en verblijfskosten	€ 1.500	€ 1.801
Heidag	€ 3.000	€ 5.761
Organisatie seminars	€ 4.500	€ -
Online/website	€ 2.000	€ 1.307
Onvoorzien	€ 3.000	€ 755
Subtotaal	€ 86.000	€ 79.295
Totaal uitgaven	€ 175.900	€ 155.228

Inkomsten

Reguliere subsidies	bedragen regulier	realisatie
Stichting Migratierecht Nederland		
Vluchtelingenwerk Nederland	€ 35.000	€ 35.000
UAF	€ 10.000	€ 15.000
NJCM	€ 500	€ 500
Artikel 1	€ 1.000	€ 1.000
Stichting Democratie en Media	€ 30.000	€ 30.000
Subtotaal	€ 76.500	€ 81.500
T.B.V. Project		
Allemansrecht	€ 7.500	€ 13.730
Subtotaal	€ 7.500	€ 13.730
Stichting tot steun Commissie Meijers	€ 91.900	€ 67.480
Overige	€ -	
Subtotaal	€ 91.900	€ 67.480
Totaal opbrengst	€ 175.900	€ 162.710

Ledenlijst per 1 januari 2026

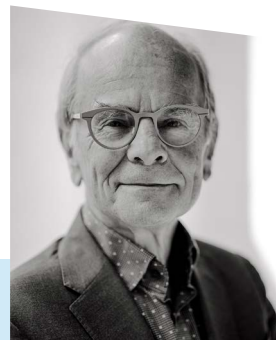
Dr. Sanne Buisman
Voorzitter
Universitair hoofddocent
Strafrecht, Vrije Universiteit
Amsterdam

Dr. Viola Bex-Reimert
Vicevoorzitter
Universitair hoofddocent
Bestuursrecht, Universiteit
Utrecht

Dr. Sarah Eskens
Vicevoorzitter
Universitair docent Recht en
Technologie, Vrije Universiteit
Amsterdam

Arriën Kruyt
Interim-vicevoorzitter
Interim Manager

Jasper van Berckel Smit
Secretaris
LL.M. International and
European Law, University of
Amsterdam

Belinda Okoobo
Projectmedewerker –
Rechtsstaat
LL.M. Internationaal
Publiekrecht, Universiteit van
Amsterdam; LL.M. Strafrecht,
Vrije Universiteit

Órlaith Higgins
Stagiaire
Kandidaat LL.M. Europees
Recht – Universiteit Leiden

Amy Ramswell
Stagiaire
LL.M. Internationaal en
Europees recht – Radboud
Universiteit

Jutta Dijkstra
Lid
Juridisch Adviseur (Migratie- &
Asielrecht), Rechtbank Noord-
Nederland

Dr. Jonas Bornemann
Lid
Universitair docent Europees
recht, Rijksuniversiteit
Groningen

Dr. Pola Cebulak
Lid
Universitair hoofddocent
Europees recht, Vrije
Universiteit Amsterdam

Prof. Karin de Vries
Lid
Hoogleraar Grondrechten,
Utrecht Universiteit

Ledenlijst per 1 januari 2026

Prof. Frederik Zuiderveen
Borgesius
Lid
Hoogleraar ICT en Recht,
Radboud Universiteit Nijmegen

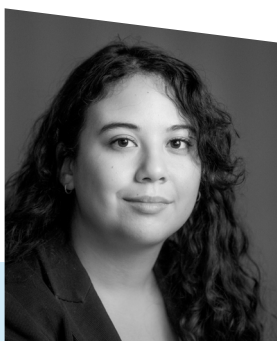
Dr. Lisa-Marie Komp
Lid
Advocaat (internationaal recht
& mensenrechten), Prakken
d'Oliveira Mensenrechten
Advocaten

Huub Verbaten
Lid
Senior Onderzoeker,
Clingendael Instituut

Dr. Annick Pijnenburg
Lid
Universitair docent
Internationaal en Europees
Recht, Radboud Universiteit
Nijmegen

Emma Cirpka
Lid
Senior Strategisch Adviseur,
Autoriteit Persoonsgegevens

Dr. Alice Dejean de la Bâtie
Lid
Universitair docent Strafrecht,
Tilburg Universiteit
Amsterdam

Dr. Maša Galič
Lid
Universitair Docent Privacy
en Straf(proces)recht, Vrije
Universiteit Amsterdam

Sadhia Rafi
Lid
Programmamanager
Strategisch Procederen,
VluchtelingenWerk Nederland

Prof. Jasper Krommendijk
Lid
Hoogleraar Rechten van de
Mens en directeur van het
Onderzoekcentrum Staat
en Recht (SteR), Radboud
Universiteit

Dr. Bahija Aarrass
Lid
Universitair hoofddocent
staats- en bestuursrecht Vrije
Universiteit Amsterdam

Nilza Pinto
Lid
Coördinator IDEM Rotterdam,
Radar/Art. 1 Anti-Discrimination
Bureau

Prof. Marloes Van Noorloos
Lid
Hoogleraar Strafrecht,
Universiteit Leiden

Ledenlijst per 1 januari 2026

Dr. Florin Coman Kund
Lid
Universitair Hoofddocent
Europees Unierecht aan
de Erasmus School of Law,
Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof. Jannemieke Ouwerkerk
Lid
Hoogleraar Europees
Strafrecht, Universiteit Leiden

Dr. Evelien Brouwer
Lid
Universitair docent
Publiekrecht en Technologie,
Universiteit Utrecht

Prof. Merijn Chamon
Lid
Hoogleraar EU-recht, Vrije
Universiteit Brussel

Dr. Els De Busser
Lid
Universitair hoofddocent
informatierecht, Universiteit
van Amsterdam

Prof. Kees Groenendijk
Lid
Emeritus hoogleraar
rechtssociologie, Radboud
Universiteit Nijmegen

Dr. Melanie Fink
Lid
Universitair Docent Europees
Recht, Universiteit Leiden

Dr. Pim Geelhoed
Lid
Universitair hoofddocent
Strafrecht, Rijksuniversiteit
Groningen

Dr. Maarten Hillebrandt
Lid
Universitair Docent Publiek
Management, Universiteit
Utrecht

Prof. Tarlach McGonagle
Lid
Universitair hoofddocent
Informatierecht, Universiteit
van Amsterdam;
Hoogleraar Mediarecht &
Informatiemaatschappij,
Universiteit Leiden

Rob van der Hoeven
Lid
Plaatsvervangend rechter
Strafrecht, Gerechtshof, Den
Haag

Prof. Theo De Roos
Lid
Emeritus Hoogleraar strafrecht,
Tilburg University

Ledenlijst per 1 januari 2026

Dick Houtzager
Lid
Senior Beleidsadviseur NCDR

Dr. Anne-Marie Smit
Lid
Senior raadsheer strafrecht,
Gerechtshof, Den Bosch

Nico Tuijn
Lid
Plaatsvervangend rechter
Strafrecht, Gerechtshof, Den
Bosch

Barbara Wegelin
Lid
Jurist, Europees Hof voor de
Rechten van de Mens

Dr. Janna Wessels
Lid
Universitair hoofddocent
Migratierecht, Vrije Universiteit
Amsterdam